

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 46860-04-18 מ.ל. ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה

1

בפני כב' השופט ליאור ברינגר

המבקשות

1. ק.מ.ל.

2. מ.ל.

באמצעות ב"כ עו"ד דניאלה יעקובי

נגד

המשיב

היועץ המשפטי לממשלה, משרדי ממשלה 513442037
באמצעות ב"כ עו"ד גיא ורדי

2

3

פסק דין

4

5

רקע עובדתי

6

1. מבקשת 1 היא אמה הביולוגית של הקטינה פלונית ילידת 2018 (להלן: "הקטינה").
המבקשות שתייהן בנות זוג ומבקשות צו הורות פסיקתי שייקבע שגם מבקשת 2 היא
אמה של הקטינה.

7

8

9

2. המשיב מתנגד לבקשה מכיוון שמבקשת 1 היא אזרחית ישראל ואילו מבקשת 2 היא
אזרחית מדינת -- השוהה בישראל מכוח אישור זמני, היא לא אזרחית ישראל ואין
לה תושבות קבע בישראל.

10

11

12

13

3. המבקשות הכירו לפני כ- 10 שנים ומאז שנת 2009 הן מקיימות מערכת יחסים זוגית
יציבה ומלאה אהבה, חיות תחת קורת גג אחת ומנהלות משק בית משותף, כאשר הן
חולקות את זמן יחדיו בין בישראל ובין --. נכון למועד זה המבקשות מתגוררות
בדירה שכורה ב-- ביום 12.3.2018 נישאו המבקשות זו לזו כדין ב-- במהלך חייהן
המשותפים החליטו המבקשות להרחיב את התא המשפחתי ולהביא לעולם ילדים
באמצעות תרומות זרע אנונימיות מבנק הזרע, תוך כוונה לגדל במשותף את כל
הילדים שיולדו למי מהן, כזוג הורים לכל דבר ועניין, תוך השוואת זכויותיהן
וחובותיהן בתא המשפחתי, הכל למן מועד לידת הילדים וללא כל רלבנטיות לעובדת
קיומו או היעדרו של קשר ביולוגי בין מי מהמבקשות לילדים.

14

15

16

17

18

4. משפחותיהן וחבריהן של המבקשות היו שותפים לכוונותיהן להרחיב את התא
המשפחתי ושמחו בשמחתן כפי שעולה מנספחים וי-ט' לכתב התביעה.

19

20

21

22

23

24

25

26

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 46860-04-18 מ.ל. ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה

5. המבקשות רכשו יחדיו מספר מנות זרע של אותו התורם מבנק זרע ב-- , תוך כוונה לממש את רצון ותקוותן כי כל אחת מהן תוכל להרות מזרע של אותו תורם באופן שהילדים שיולדו לכל אחת מהן יהיו אחים גם מהפן הביולוגי.

6. ביום 25.11.13, חתמו המבקשות בפני עו"ד על תצהיר זוגיות בו הצהירו על היותן ידועות בציבור ועל רצון להביע לעולם ילדים משותפים ולגדלם בצוותא כאמהות שוות זכויות וחובות. בהמשך לכך, ביום 19.12.15, חתמו המבקשות על הסכם הורות המכיל התחייבות של כל אחת מהן לדאוג לכל הילדים המשותפים. זאת על מנת להבטיח את טובת הילדים המשותפים ולמנוע חילוקי דעות עתידיים. במסגרת ההסכם הצהירו המבקשות על רצון לחיות יחד ולגדל בצוותא את כל הילדים המשותפים. המבקשות נטלו על עצמן אחריות משפחתית מלאה כלפי הילדים המשותפים והתחייבו לשאת בכל החובות והזכויות הכרוכות בגידולם ובחינוכם לרבות אחריות משותפת לחייהם, שלומם, בריאותם ומזונותיהם הכל כפי חובותיה וזכויותיה של אם כלפי ילדיה. כמו כן קבעו המבקשות בהסכם כי גם במקרה פרידה ישארו הילדים המשותפים אשר יהיו להן במשמורת משותפת של שתיהן וכל אחת מהן תמשיך ליטול חלק פעיל ושיויוני בגידולו, חינוכו, תשלום מזונותיו, שלומו, בריאותו ורווחתו של כל אחד מהילדים.

7. על מנת להבטיח שהילדים אשר יולדו למבקשות ישאו את שם המשפחה של שתיהן, הוסיפה מבקשת 1 לשם משפחתה את שם המשפחה של מבקשת 2.

8. מאז נולדה הקטינה היא נמצאת במשמורת משותפת של המבקשות ושתיהן מגדלות אותה בשיתוף מלא כשתי אמהות לכל דבר, מעניקות לה חום ואהבה רבה מתוך תחושה עמוקה של מחויבות ומסירות כלפיה וזאת ללא כל רלבנטיות לעובדת קיומו או היעדרו של קשר ביולוגי. כל ההחלטות הנוגעות לחינוכה ולגידולה של הקטינה כמו גם ענייניה הכספיים והבריאותיים מתקבלות על ידי שתי המבקשות במשותף והאחריות לגידולה, צרכיה וכלכלתה מוטלת על שתיהן יחדיו.

9. בין הקטינה לבין מבקשת 2 נוצר קשר רגשי עז העומד ברשות עצמו והינו בלתי תלוי בקשר הזוגי שבין המבקשות. מבקשת 2 רואה בקטינה את בתה לכל דבר ועניין. המבקשות והקטינה מהוות משפחה לכל דבר ועניין. הקטינה, המשפחה המורחבת של המבקשות, סביבתן הרחוקה והקרובה, כולם כאחד רואים בשתי המבקשות אמהות של הקטינה ממועד לידתה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 46860-04-18 מ.ל. ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה

10. מכל התשתית העובדתית המפורטת לעיל עולה כי בין המבקשת 2 לקטינה קיים בפועל קשר הורי אשר נוצר עם לידתה, ולכן המבקשות עותרות למתן צו הורות פסיקתי שיקבע שמבקשת 2 היא הורה של הקטינה.

11. המשיב אינו חולק על העובדות הנטענות בכתב התביעה. בהודעתו מיום 27.11.18 הבהיר כי אינו עומד על קיום הליך הוכחות שיבחן את העובדות הנטענות, ולטענתו אין לתת צו הורות פסיקתי כמבוקש כאשר הנימוק לכך הוא נימוק משפטי.

12. בנסיבות המתוארות לעיל בשלו לכאורה התנאים למתן צו הורות פסיקתי, כפי שנקבע בפסיקה (ר' לדוגמא בג"צ 6569/11 טבק, תמ"ש 57740-12-13 ועוד פסקי דין רבים).

התנגדות המדינה

13. אין חולק כי מבקשת 2 אינה אזרחית ישראל, אין לה מעמד קבוע בארץ והיא שוהה בישראל מכוח היתר זמני שניתן לה ומוארך מעת לעת.

14. התנגדות המשיב ליתן צו הורות פסיקתי נסמכת על שני נימוקים עיקריים:

האחד - בשלב זה לא ניתן לדעת אם מבקשת 2 תקבל היתר שהיה קבוע בארץ ויכול להיות שהיא תגורש מישראל. ככל שכך יקרה, יפגע הדבר בקטינה הואיל ומבקשת 2 תיאלץ לעזוב את הארץ ולהיפרד ממנה לכן לטענת המשיב טובת הקטינה שלא יינתן בשלב זה צו הורות ויש להמתין עם הצו עד אשר יוכרע מעמדה של מבקשת 2 בישראל.

השני – טרם מתן צו פסיקתי יש להתחשב בהשלכות הצו על היבטים נרחבים הקשורים לדיני הכניסה לישראל הואיל וקיים חשש שאנשים יבקשו להיכנס לארץ ולבסס בישראל מעמד שהיה של קבע באמצעות צווי הורות פסיקתיים.

15. המשיב אינו חולק על כך כי השיקול העיקרי שעל בית משפט לשקול הוא טובת הקטינה, כפי שנרשם בסעיף 2 לתגובת המשיב לבקשה.

טובת הקטינה

16. אשר לטובת הקטינה נראה לי כי טובתה החד-משמעית היא שיינתן צו הורות פסיקתי כמבוקש. מהעובדות המתוארות בבקשה עולה כי בפועל מבקשת 2 משמשת

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 46860-04-18 מ.ל. ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה

לקטינה אם, היא מגדלת אותה, היא קמה אליה בלילה כשהיא מתעוררת, מרגיעה אותה כשהיא בוכה, מאכילה אותה ומלבישה אותה, תומכת בה ומרעיפה עליה אהבה וממלאת כלפיה את כל חובות האימהות כפי שצריך לנהוג כל הורה כלפי ילדיו. בהסכמת הצדדים ניתן צו אפוטרופסות זמני למבקשת 2 ביחס לקטינה כך שהפועל היוצא מכך הוא שמבחינה מעשית ורגשית הקטינה גדלה בבית בנוכחות שתי נשים בוגרות המהוות עבורה הורות לכל דבר ועניין.

17. המשיב כותב בטיעוניו כי המבקשות אמנם החלו בהליך מדורג להסדרת מעמדה של מבקשת 2 בארץ, אולם הליך זה נמשך מספר שנים לא קטן. בתיק אחר, תמ"ש 13187-09-16, ניתן לראות שהליך דומה נמשך כ- 12 שנים. שם דובר בשתי נשים שביקשו צו הורות פסיקתי לגבי קטינה משותפת להן, כאשר אחת הנשים אזרחית ברזיל שנכנסה לישראל בשנת 2005 ורק בשנת 2018 קיבלה אישור לשהייה קבועה בארץ. אם כך יקרה גם בענייננו, הקטינה תגדל במחיצת שתי המבקשות, היא תתייחס אל כל אחת מהן כהורה, הסביבה הקרובה והרחוקה מהן תתייחס אל שתי המבקשות כהורה של הקטינה, אף אחד לא יחשוב אחרת, אולם בכל זאת רק כשהילדה תחגוג בת-מצווה, תסכים המדינה שמבקשת 2 היא אמה.

18. מצב זה אינו תקין לטעמי, הוא לא משקף את המציאות ויש בכך בכדי להטעות את הקטינה. זכותה של הקטינה לדעת מי הם הוריה וכאשר היא גדלה במחיצת שתי נשים אותן היא מחשיבה כאימהותיה ובפועל הן משמשות בתפקיד זה, טובתה של הקטינה שכך יירשם בפנקסי הרישום של משרד הפנים והמדינה תכיר במערכת היחסים העובדתית והרגשית המתקיימת בפועל בין הקטינה לשתי המבקשות.

19. יתירה מכך, במקרה בו לא יוארך רישיון ישיבתה של מבקשת 2 בישראל, ויכפה ניתוק כפוי על הקטינה והמבקשת, ניתוק זה יהיה קשה הן למבקשת 2 והן לקטינה בין אם יינתן צו הורות ובין אם לאו. אי מתן צו הורות אין בו לרפא או לשכך את הכאב של הצדדים ככל ולא יינתן למבקשת רישיון ישיבה קבוע בישראל. בכל מקרה, גם אם לא יינתן למבקשת 2 רישיון ישיבה קבוע בישראל, המשמעות אינה בהכרח שהמבקשות תפרדנה ותפרקנה את המשפחה שיצרו. יתרה מכך, גם כאשר שני הצדדים הורים ביולוגיים של הקטין, קורה שאחד מהם עוזב את הארץ בין באופן זמני ובין קבוע, מצב לא קל שיש להתמודד עמו אולם אין בו כדי לנתק את הקשר ההורי בין קטין להורהו.

כניסה בחוסר תום לב לישראל

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 46860-04-18 מ.ל. ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה

20. כאמור לעיל, המדינה חוששת מהליכי מרמה כך שאנשים יבקשו צו הורות פסיקתי בחוסר תום לב מתוך כוונה לקבל תושבות קבע בארץ בהסתמך על צו ההורות הפסיקתי.

21. חשש זה דומה שאין לו על מה לסמוך. צו הורות פסיקתי ניתן על ידי בימ"ש לאחר שהמדינה זכאית להיות מעורבת בהליך ולמסור את עמדתה לבית המשפט כך שבמקרים בהם המדינה סבורה שמדובר בבקשה חסרת תום לב הנובעת ממניעים זרים, באפשרותה להודיע על כך לבית משפט אשר יוכל להתייחס לעובדות הרלבנטיות.

22. נוסף לכך, עצם העובדה שפלוגי הורהו של קטין אינה מחייבת מתן אישור תושבות קבע ואף לא אישור כניסה לישראל, גם כאשר הקטין נמצא בארץ וההורה נמצא בחו"ל. כפי שידוע ישנם בארץ אזרחים ממוצא אתיופי שהוריהם נמצאים עדיין באתיופיה, משוועים לעלות ארצה, ובמשך שנים רבות לא ניתן להם אישור לכך. אינני יודע מה השיקולים המנחים את המדינה בעניין זה, הסוגיה אינה נמצאת בסמכותי ואינה בטיפול אולם מכך נובע שצו הורות פסיקתי אינו מחייב מתן אישור שהיית קבע, לא רק מבחינת החוק אלא גם בפועל.

23. מתן רישיון לשיבת קבע בארץ, או אי מתן כאמור, יכול להיות נדון בבית המשפט לעניינים מנהליים ולא בפניי. השיקולים למתן רישיון למבקשת 2 או לאי מתן רישיון, לא נפרסו בפניי, איני מודע להם ולכן איני יכול להתייחס אליהם. ככל שלמדינה נימוקים טובים שלא להעניק למבקשת 2 רישיון תושבות קבע בארץ, אלו יידונו במידת הצורך בביהמ"ש המוסמך לכך.

אני מקבל את טענת המדינה כי ישנה אפשרות שאנשים מסוימים יפעלו בחוסר תום לב ואפילו במרמה וינסו לקבל תושבות קבע בארץ שלא כדין, אולם אין לטעון שכולם מוחזקים כשקרנים ולכן יש לסרב לכולם. החשש, ככל שהוא קיים, צריך להיבדק על ידי המדינה ובמקרה המתאים היא רשאית כמובן לטעון את מלוא טענותיה הרלבנטיות למקרה הספציפי.

24. כאמור, עלי לפסוק על פי הנימוקים שהובאו בפניי כאשר לטענות שני הצדדים עולה כי השיקול העיקרי הוא שיקול טובת הקטינה (ראה סעיף 2 לתגובת המשיב) וכפי שפירטתי לעיל, טובת הקטינה היא שיינתן צו הורות פסיקתי הקובע כי מבקשת 2 היא אמה של הקטינה.

המתווה המשפטי

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 46860-04-18 מ.ל. ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה

25. שני הצדדים מסכימים כי אין חקיקה ואין פסיקה מחייבת של ביהמ"ש העליון המתייחסת לסוגיה אולם כל אחד מהצדדים מפנה אותי לפסיקה רלבנטית של ביהמ"ש המחוזי.

26. המבקשות היפנו אותי לפסה"ד של ביהמ"ש המחוזי מרכז תמ"ש 5974-03-17. פסק דין זה מאשר לכאורה את האמור בפסק הדין שניתן על ידי כב' השופט גרינוולד בתמ"ש 13178-09-16. בית המשפט המחוזי אינו מפרט בפסק דינו את נימוקיו אולם המליץ לצדדים לדחות את הערעור ולהשאיר בתוקף את פסק דינה של כב' השופט גרינוולד, התומך בעמדת המבקשות.

27. המשיב הפנה אותי לפסק דינו של ביהמ"ש המחוזי תל-אביב בעמ"ש 9864-07-17. בפסק דין זה קיבל ביהמ"ש המחוזי את עמדת המדינה אולם שם דובר בנסיבות שונות: נכון שגם בתיק זה התבקש צו הורות פסיקתי כאשר אחד הצדדים אזרח ישראלי והשני אזרח זר (--) בעל מעמד של תושב ארעי בישראל. אולם שם הצדדים גרו בפועל ב-- ולא בישראל ולגבי מבקש הצו הפסיקתי ניתן צו אימוץ בנוגע לקטינה, נסיבות רלוונטיות שונות מאלו שבמקרה שלפניי, הן בשל שאלת הפורום הנאות והן בשל כך שצו האימוץ כבר הכריע בשאלת ההורות הנטענת.

28. על כל פנים, פסק דין של בימ"ש מחוזי הוא ללא ספק מנחה את בתי המשפט לענייני משפחה כך שעל ביהמ"ש להתעמק היטב בפסקי הדין של בתי המשפט המחוזיים אלא שבסופו של דבר פסק הדין המחוזי אינו מחייב אלא מנחה בלבד ועל השופט לפסוק על פי הבנתו ומצפונו האישי.

אפליה אסורה

29. המבקשות טוענות כי המדינה מפלה אותן לרעה לעומת הורים הטרסקסואליים והן מפנות לנוהל שמספרו 2.2.0007. איני סבור שמדובר באפליה, הואיל והנוהל מתייחס להורות ביולוגית ואילו במקרה שלפניי מדובר כאמור בצו הורות פסיקתי. הנוהל אליו מתייחסות המבקשות קובע כי כאשר קיים קשר ביולוגי בין הורה לילדו, משרד הפנים ירשום את ההורות גם כאשר ההורה הוא אזרח זר ואינו תושב קבע בישראל. לכן, לטענת המבקשות יש לגזור גזירה שווה גם כאשר המדובר בזוג הורים מאותו מין, כפי שנהוג לגבי הורים הטרסקסואליים. איני מקבל את הטענה הואיל וכאמור האבחנה שהמדינה עושה בין סוגי ההורות השונים היא בין הורות ביולוגית / גנטית לבין הורות פסיקתית, כך שלא מדובר באפליה אסורה אלא באבחנה מותרת. לגישת המדינה, כאשר מתקיים קשר גנטי בין הורה לילד אין מניעה לרשום את הדבר

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 46860-04-18 מ.ל. ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה

בפנקס משרד הפנים, ואילו כאשר לא מתקיים קשר גנטי, יש לפנות לביהמ"ש ולקיים הליך שבסופו יכול וינתן פסק דין כמבוקש וככל וינתן פסק דין כאמור, ניתן יהיה לרשום את ההורות בפנקסי משרד הפנים.

הצהרתי או מכונן

30. מרוח הבקשה והתגובה לה עולה כי המבקשות מתייחסות לצו ההורות הפסיקתי כאל צו הצהרתי אשר מצהיר על הורות שמתקיימת בפועל ואילו המשיב מתייחס לצו כאל צו מכונן אשר לא בהכרח יש לתיתו גם כאשר "ההורות" מתקיימת לכאורה בפועל. סוגיה זו נמצאת במחלוקת בפסיקה ועל אף שלטעמי צו הורות פסיקתי הוא צו הצהרתי ולא מכונן, איני נדרש לסוגיה לאור העובדה שבכל מקרה, גם אם הצו הצהרתי וגם אם הוא מכונן, במקרה הספציפי הנוכחי יש ליתן צו הורות פסיקתי לאור השיקולים שפרטתי לעיל.

31. לאור האמור ניתן בזה צו הקובע כי גב' מ.ל. דרכון --- הינה אמה של הקטינה פלונית החל מיום לידתה.

32. שני הצדדים ביקשו שאפסוק הוצאות בתיק אולם הואיל ומדובר בסוגיה משפטית שנמצאת במחלוקת בין הפוסקים, אין חקיקה המתייחסת לסוגיה ואין פסיקה תקדימית מחייבת, מצאתי לנכון שלא לחייב בהוצאות.

33. המזכירות תסגור את התיק.

34. פסק הדין מותר לפרסום ללא פרטים מזהים.

ניתן היום, ה' חשוון תש"פ, 03 נובמבר 2019, בהעדר הצדדים.

ליאור ברינגר, שופט

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 46860-04-18 מ.ל. ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה

איסור פרסום